

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

УДК 330.341.2-027.1:339.13

Олег Головінов, д-р екон. наук, проф.¹,
Микола Головінов, канд. екон. наук,
доц.²

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Донецьк, Україна,
1 – e-mail: golovinov@telenet.dn.ua;
2 – e-mail: user7473@telenet.dn.ua

ТЕОРІЯ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Oleg Golovinov, Dr. Sc. (Econ.), Prof.¹,
Mikola Golovinov, Cand. Sc. (Econ.), As-
soc. Prof.²

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky, Donetsk,
Ukraine, 1 – e-mail: golovinov@telenet.dn.ua;
2 – e-mail: user7473@telenet.dn.ua

THEORY AND PRACTICAL ASPECTS OF THE INNOVATION MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE

Мета. Метою статті є комплексний аналіз проблем формування ринку інновацій в Україні для подальшого вдосконалення практики інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Методика. У роботі використовувалися методи аналізу і синтезу, елементи системного методу, порівняльного аналізу, статистичні методи для вирішення теоретичних і практичних аспектів розвитку ринку інновацій в Україні.

Результати. Розкрито сутність ринку інновацій як руху нової науково-технічної продукції і як визначених ринкових відносин. Установлено системоутворюючі елементи ринку інновацій; визначено його функції як зовнішнього виявлення властивостей і ролі в ринковій системі відносин. Проаналізовано якісні характеристики розвинутого ринку інновацій і на основі принципу порівняння виявлені характерні особливості ринку інновацій в Україні. Наведено рекомендації щодо державного регулювання розвитку ринку інновацій як внутрішнього чинника економічного зростання. Установлено механізми взаємодії між інвесторами, суб'єктами інноваційної діяльності і господарюючими суб'єктами, які визначають попит і сприяють формуванню цілісної системи елементів інфраструктури ринку інновацій як єдиного комплексного, злагодженого механізму розвитку національної економіки.

Наукова новизна. Удосконалено комплексний підхід до визначення проблем формування ринку інновацій в Україні, який, на відміну від існуючих, спрямований на підвищення ефективності інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Практична значущість. Отримані результати спрямовані на розробку конкретних методик удосконалення й аналізу діяльності ринку інновацій як елемента соціально-економічної системи країни. Виконане дослідження розвиває науковий напрям економічної теорії, пов'язаний із дослідженням ринку інновацій, розширює його методологічний і методичний апарат. Результати дослідження роблять безперечний внесок у розробку теорії розвитку

ринку інновацій, методів регулювання інноваційної діяльності в межах національної економіки з метою забезпечення стабільного зростання економіки України.

Ключові слова: *ринок інновацій, інноваційний продукт, об'єкти ринку інновацій, ринкова невизначеність.*

Постановка проблеми. Зміст сучасного економічного розвитку, що супроводжується появою нових знань, втілених у технологіях, послугах, обладнанні, кваліфікації кадрів, організації виробництва, зумовлює необхідність формування ринку інновацій. Цей ринок слід розглядати як ключову й узагальнюючу вимогу до інвестиційних пріоритетів господарської системи, що формується в Україні. Тому принципового значення набуває проведення політики стимулювання інвестицій у ринок інновацій, формування і комерціалізації новітніх технологій. Адже ринок країни може функціонувати тільки тоді, коли в ринковий оборот нарівні включені усі фактори виробництва. Однак проблема активізації створення ринку інновацій у нашій країні поки що залишається недостатньо дослідженою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливість інноваційних процесів у розвитку світової економічної системи й окремих економік обумовлює увагу учених до суті явищ, характерних для інноваційних ринків. Основні ідеї, що стосуються формування ринку інновацій, були викладені в роботах добре відомих нашій науковій спільноті учених Й. Шумпетера, Б. Санто, Е. Тофлера, М. Портера. Теоретичним аспектам ринку інновацій, питанням його становлення в трансформаційній економіці присвятили свої дослідження багато вітчизняних та російських учених. Так, О. Прокопенко, Є. Рожкова досліджують теоретико-методичний підхід до моделювання ринку інновацій, що дозволяє визначати потенціал державного стимулювання екологізації інноваційної діяльності підприємств [1]. В. Гурін, В. Бушнов розглядають сучасний стан інфраструктури ринку інновацій України, пропонують організаційно-економічні шляхи формування раціональних структур та інструментів управління в секторі створення наукомісткої інноваційної продукції [2]. У дослідженні В. Кривоуса розроблені методичні та науково-практичні рекомендації щодо активізації інтеграції України у світовий ринок інновацій [3]. І. Буднікевич аналізує регіональні аспекти функціонування ринку інновацій [4]. Т. Васильєва досліджує теоретичні основи банківського інвестування на ринку інновацій в Україні, його специфічні особливості [5]. Російські учені В. Васильцов, С. Виноградов, Т. Харламова розглядають розвиток ринку інновацій у контексті господарської системи Росії [6].

Незважаючи на існування значної кількості робіт, присвячених проблемам ринку інновацій, залишається низка невирішених і дискусійних питань. Потребують подальших досліджень аспекти функціонування ринку інновацій як елемента соціально-економічної системи країни, невирішеним залишається питання про значення і роль ринку інновацій у формуванні національної інноваційної системи України, а також питання, пов'язані з роллю ринку інновацій у розвитку економіки знань.

Постановка завдання. Метою дослідження є комплексний аналіз проблем розвитку ринку інновацій в Україні для вдосконалення практики інноваційного розвитку її економіки.

Виклад основного матеріалу. Науково-технічна деградація української промисловості через високий знос і моральне старіння виробничого парку обладнання, відсутність необхідного його оновлення наполегливо вимагають для підвищення ефективності та конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників використання продуктових і технологічних інновацій, які неможливі без фінансових і організаційно-управлінських нововведень. Останнє можливо тільки за умов організації пропозиції інновацій і стимулювання попиту на них, тобто формування цивілізованого ринку інновацій із його ефективною конкуренцією.

Аналіз економічної сутності ринку інновацій зумовлює неодмінність розгляду його економічних функцій. Зауважимо, що окремі дослідники акцентують увагу на констатації п'яти основних функцій, які повинен виконувати ринок інновацій: це «забезпечення, регулювання, інформація, стимулювання та санація» [7, с. 86].

По суті, мова йде про класичні функції ринку традиційних товарів. Інноваційна продукція як товар на ринку інновацій відрізняється від звичайних товарів тим, що є результатом багатосуб'єктного процесу інноваційної діяльності; може бути у формі інноваційного проекту або продукту; вартість і ціна інновації формуються не тільки під впливом величини сукупного попиту та пропозиції, але й економічної результуючої взаємодії факторів конкретного виробництва. Важливою функцією, з точки зору розвитку науково-технологічного прогресу, є інтегруюча. Саме вона дозволяє об'єднати сфери виробництва і споживання з науково-дослідними структурами, сприяє розвитку активного обміну новачками. Наступною функцією виступає регулююча. Ринок інновацій не є винятком, тут також існує «невидима рука» ринкових сил. У рамках дії регулюючої функції можна бачити прогресивний вплив ринку інновацій на всі складові національної економіки, а саме: на збалансованість попиту і пропозиції, узгодження структури споживання та виробництва нових товарів і т. ін. Стимулююча функція спонукає виробників до створення нової продукції з меншим рівнем витрат, а отже, зростанням прибутку підприємства. Ця функція є основою інтенсифікації виробництва і підвищення ефективності функціонування національної економіки шляхом інноваційного розвитку.

Установлення цінових еквівалентів із метою обміну товарів відбувається за допомогою ціноутворюючої функції. Ринок інновацій дозволяє порівнювати індивідуальні витрати виробництва товарів з їхнім суспільним еквівалентом. Відбувається порівняння витрат і результатів створення нового продукту, виявлення його цінності шляхом зіставлення кількості витрачених праці, капіталу й отриманого прибутку. Ринок інновацій дозволяє також виявляти необхідність і корисність нового продукту для споживача, його якісні і кількісні характеристики. Саме цю проблему вирішує контролююча функція ринку інновацій, виступаючи в ролі контролера кінцевих результатів споживання та виробництва інноваційної продукції.

Посередницька функція ринку інновацій надає можливість економічно відокремленим виробникам і споживачам інновацій вступати в обмін результатів НДДКР. Ринок надає можливість порівнювати ступінь взаємної вигоди від економічного і технологічного співробітництва між різними суб'єктами інновацій-

ної діяльності. Як споживач інноваційної продукції, так і виробник отримують найбільш оптимальний вибір.

Інформаційна функція ринку інновацій впливає з його цільового завдання комерціалізації «ідей і образів», матеріалізованих у нових продуктах. Якщо продаж цих продуктів здійснився, ринок інформує суспільство про те, що інновація відбулася. У випадку, коли новий продукт не купується, суспільство інформується про те, що, хоча нововведення відбулося, інновацію і певний крок розвитку за її допомогою воно не отримало. Інформаційна функція дозволяє суспільству й учасникам ринку отримувати найбільш об'єктивну інформацію про попит на новачії та їх пропозицію.

Важливою функцією ринку інновацій є функція економічності. Вона спрямована на зменшення витрат обігу у сфері споживання інноваційної продукції, встановлення еквівалентності між рівнем попиту з боку учасників ринку, рівнем реальних доходів тощо.

Розвиток ринку інновацій, оптимальне виконання ним своїх функцій сприяють досягненню ступеня розвиненого ринку. Розвинений ринок інновацій характеризується такими якісними характеристиками:

- є автоматично діючим ринковим механізмом, що включає ефективно взаємодіючі між собою попит і пропозицію;
- виступає цілісною системою взаємодіючих ринків: товарів, капіталів, робочої сили, фондового і фінансового ринків і поширення його на весь діапазон громадської активності;
- має налагоджену систему ринкової інфраструктури, яка включає банківський сектор, кредитні та страхові установи, біржі тощо;
- характеризується перевищенням обсягу пропонованих інновацій над попитом, зокрема споживачі, а не виробники визначають рівень вимог до їхньої споживчої цінності, тобто він є ринком споживачів;
- наявність на ринку конкуренції між виробниками за споживача;
- вільна ринкова діяльність як споживачів, так і виробників.

Ринок інновацій, що формується в Україні, через недосконалість вітчизняної ринкової економіки має окремі характеристики, властиві як країнам із розвинутою економікою, так і тим, що розвиваються. У наш час український ринок інновацій не є саморегулюючим механізмом, який здатний через вплив на ціни і попит створювати орієнтири для капіталовкладень у виробництво інноваційної продукції. Цей ринок, хай і опосередковано, через впровадження реалізованих ним інновацій, здатний підсилювати рівень безробіття, перш за все серед малокваліфікованих робітників, а отже, певною мірою перешкоджати реалізації права на працю для окремих членів суспільства. Набирає диференційованого характеру попит на робочу силу з боку виробників високих технологій. Усе це підсилює несправедливий розподіл доходів, а також диференціацію рівня життя населення.

Функціонування ринку інновацій опосередковано може спричиняти посилення негативних зовнішніх ефектів, зокрема до зростання забруднення довкілля підприємствами. Виробники, у прагненні до збільшення прибутку, досить часто ігнорують потенційно негативні наслідки прийнятих інноваційних рішень. Вплив ринку інновацій не завжди поширюється на ті види інноваційної

діяльності, які не входять у коло комерційних інтересів. Ринок інновацій не створює будь-яких дієвих стимулів для виробництва інноваційних суспільних благ, тим самим не у змозі забезпечити суспільство новими інноваційними товарами і послугами.

Як і в розвинених країнах, українському ринку інновацій протипоказана консолідація – тут діють одиночки, «волелюбні голови». Зазвичай ринкова консолідація необхідна для підтримки ліквідності, і відповідно потрібне постійне резервування великих коштів. Ринку інновацій ліквідність не потрібна, вона – потенційна, і тому механізм резервування відпадає. Вивіз капіталу з країни пов'язаний, у першу чергу, з відсутністю або недостатністю привабливих об'єктів вкладень на внутрішньому ринку. Точно так само і вивіз інновацій на зовнішні ринки заповнює дефіцит попиту національної економіки, але в підсумку стимулює їхнє виробництво набагато ефективніше, ніж будь-які адміністративні заходи.

Усі суб'єкти інноваційної діяльності у своїх мотивах та діях залежать від інституційного середовища в національній економіці, свободи інноваційної діяльності. Наслідком цього є необхідність для господарюючих суб'єктів підкорятися дії економічних законів і найбільш ефективним чином комбінувати свою діяльність відповідно з об'єктивними взаємозв'язками. Між тим «основна проблема ринку інновацій в Україні полягає в тому, що на ньому відсутня чітка взаємодія між суб'єктами» [5, с. 64].

В Україні економічна дійсність підштовхує підприємства не до проведення наукових досліджень і розробок, а в кращому разі до придбання машин та обладнання. У 2000 р. питома вага придбаних машин, обладнання та програмного забезпечення в загальній сумі витрат підприємств, що займалися інноваціями, становила 61% (1760,1 млн грн), у 2011 р. цей показник зріс до 73% (14333,9 млн грн). За цей період питома вага витрат підприємств на дослідження і розробки в загальній сумі витрат скоротилася з 15,1% до 7,5% [8].

Ринок інновацій займається, як правило, реалізацією прикладних науково-технічних досягнень і не дає суттєвої мотивації для здійснення фундаментальних досліджень, які є запорукою майбутнього інноваційного розвитку національної економіки. Цю функцію, як і раніше, бере на себе держава. Про це свідчать дані Держкомстату, згідно з якими спостерігається зростання фінансування фундаментальних досліджень із 140, 6 млн грн у 1996 р. до 2205,8 млн грн у 2011 р. При цьому питома вага фундаментальних досліджень у загальному обсязі виконаних наукових та науково-технічних робіт збільшилася з 12,6% до 21,3%. За цей же період абсолютне фінансування прикладних досліджень збільшилося з 321,6 млн грн до 1866,7 млн грн, відносно ж, тобто питома вага, скоротилася з 28,9% до 18,03% [8]. Таке явище не суперечить закономірностям розвитку ринку, а свідчить про загальне зниження інноваційної активності підприємств і держави в національній економіці. Так, питома вага обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт у ВВП скоротилася в Україні з 1,36% в 1996 р. до 0,79% у 2011 р. [8].

Для ринку інновацій, як складової ринкової економіки, також характерна циклічність розвитку, що призводить до скорочення інноваційної активності. Динаміка питомої ваги підприємств, які займаються інноваційною діяльністю,

збігається з рецесією світової економіки у 2008 р. Якщо у 2007 р. питома вага українських інноваційних підприємств становила 14,2%, то у 2008 р. вона скоротилася до 13,0%, а 2009 р. – до 12,8 %. У міру виходу національної економіки з кризи цей показник демонструє позитивну динаміку: 13,8% у 2010 р. і 16,2% у 2011 р. [8].

До особливостей вітчизняного ринку інновацій слід також віднести і напрямки його розвитку. В основному він формується в межах корпоративно-монополістичних фірм великих господарських систем і повної нерозвиненості реально самостійних малих інноваційних підприємницьких структур. Малий бізнес не виступає в національній економіці як рушійна сила інноваційного розвитку країни. Частка малих науково-технічних та інноваційних підприємств в Україні незначна: за даними офіційної статистики у 2006 р. – 1,4% у сфері досліджень і розробок і 0,6% у сфері освіти. Нині цей показник взагалі не фіксується [9, с. 152-153].

Український ринок інновацій характеризується відсутністю в більшості економічних суб'єктів серйозної мотивації до розвитку нових інноваційних проектів і підвищення інноваційної активності уже існуючого бізнесу. Наявність альтернативних можливостей для інвестицій (рентна поведінка) неминуче знижують мотивацію для пошуку інноваційних рішень. Не можна не звернути увагу на досить далекий від ідеалу інноваційний клімат і відсутність культури інноваційного підприємництва в країні.

Ще однією особливістю вітчизняного ринку інновацій виступає українська містечковість. Сьогодні, для успішного створення і функціонування ринку інновацій не можна орієнтуватися виключно на регіональні або національні ринки, що вирішують локальні завдання. Розробка інноваційного продукту буде тим ефективнішою, чим швидше він потрапить на глобальний ринок. Швидкість його просунення на цей рівень продажу тим вища, чим менше часу витрачається на завоювання локальних ринків. Успіх інноваційного ринку можливий лише за умов орієнтації на глобальний ринок з інтеграцією в глобальну економіку знань.

Ведучи мову про ринок інновацій, не можна не відмітити значення, роль, а також ступінь участі держави. З одного боку, надмірне захоплення спробами створити працюючу інноваційну систему в режимі ручного управління не завжди дає очікуваний результат. Завдання і повсякденну діяльність ринку інновацій мають визначати не вигадані чиновниками плани і програми, а нагальні потреби конкретних компаній, як високотехнологічних, так і тих, що стосуються традиційних галузей, але які бажають за рахунок впровадження інновацій підвищити свою конкурентоспроможність. З другого боку, практика відсутності ефективної державної інноваційної політики, яка б реально об'єднувала цілі наукової, інвестиційної, промислової політики держави, структурних зрушень в економіці, проявилася у швидкій деградації її технологічної структури. При цьому серйозний регрес охопив найбільш сучасні виробництва і проявився у відставанні України за рівнем розвитку щонайменше на 15-25 років [10, с. 178].

Висновки. Таким чином, здійснений аналіз дозволив певною мірою виявити теоретичні засади і проблеми функціонування ринку інновацій як особливої форми економічних відносин, що складаються в трансформаційній еко-

номії України. За всієї його теоретичної і практичної значущості сьогодні цьому ринку властива нерозвиненість, обмеженість функціонування через слабкість інноваційності самої економіки і її господарських суб'єктів, їхньої недостатньої інформаційної обізнаності щодо інновацій.

Найбільш важливою проблемою на шляху розвитку ринку інновацій вважається розробка і реалізація основ державної інноваційної політики на довгострокове майбутнє з тим, щоб визначити перспективні інноваційні технології та ринки, напрямки співпраці бізнесу і держави у створенні і широкому розвитку конкурентоспроможних інновацій, надати можливість приватному бізнесу зменшити невизначеність інноваційного процесу.

З метою сприяння розвитку ринку інновацій держава має поширювати інформацію про радикальні інновації шляхом публікації галузевих бюлетенів, організації виставок і аукціонів, а також підсилювати свою роль як суб'єкта цього ринку, здійснюючи купівлю і продаж ліцензій.

Задля розширення системної роботи зі створення і впровадження нових матеріалів і технологій обробки, інструментів, тобто тих інноваційних продуктів, які затребувані сучасним ринком інновацій, необхідно надавати більше податкових пільг високотехнологічним підприємствам як активним суб'єктам ринку інновацій. Такий напрямок вважається найкращим із погляду цільового характеру дії пільг, а відповідно, і високої економічної результативності.

Важливим завданням оптимізації взаємодії між інвесторами, суб'єктами інноваційної діяльності і господарюючими суб'єктами, які визначають попит, є формування цілісної системи елементів інфраструктури ринку інновацій як єдиного комплексного, злагодженого механізму. Рівень її розвитку сприяє досягненню передбачених результатів інноваційної діяльності, формує пріоритетні інвестиції, визначає тривалість реалізації процесу нововведень.

Список літератури / References:

1. Прокопенко О.В. Моделювання ринку інновацій в системі державного стимулювання його екологізації / О.В. Прокопенко, Є.Ю. Рожкова // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3. – Т. 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>>. Prokopenko, O.V. and Rozhkova, E.Yu. (2011), "Modeling of the market of innovations in the system of state incentives his ecologization", available at: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.
2. Гурин В.Н. Разработка рациональных инструментов управления рынком высокотехнологичной продукции в Украине [Электронный ресурс] / В.Н. Гурин, В.В. Бушнов // Вісник міжнародного слов'янського університету. – 2011. – № 1. – Т. 14. – Режим доступа: <http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/VMSU/econ/2011_1/index.htm>. Gurin, V.N. and Bushnov, V.V. (2011), "Development of efficient tools of management of the market of high-tech products in Ukraine", available at: http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/VMSU/econ/2011_1/index.htm.
3. Кривоус В.Б. Інтеграція України в світовий ринок інновацій: автореф. ... дис. канд. екон. наук: 08.00.02 / В.Б. Кривоус; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2008. – 20 с.

- Krivous, V.B. (2008), *Integratsiia Ukrainy v svitovyi rynok innovatsii* [Integration of Ukraine into the world market of innovations], Ternop. nats. ekon. un-t, Ternopil, Ukraine, 20 p.
4. Буднікевич І.М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні / І.М. Буднікевич; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Чернівці: Зелена Буковина, 2002. – 200 с.
Budnikevich, I.M. (2002), *Stanovlennia regionalnogo rynku innovatsii v Ukraini* [The formation of regional innovation market in Ukraine], Zelena Bukovina, Chernovtsy, Ukraine, 200 p.
5. Васильєва Т.А. Банківське інвестування на ринку інновацій: монографія / Т.А. Васильєва. – Суми: Видавництво СумДУ, 2007. – 522 с.
Vasyleva, T.A. (2007), *Bankivske investuvannia na rynku innovatsii* [Banking investing on the market of innovations], SumDU, Sumy, Ukraine, 522 p.
6. Васильцов В. С. Развитие рынка инноваций в хозяйственной системе России / В.С. Васильцов, С.И. Виноградов, Т.Л. Харламова. – СПб.: Изд-во Политехнического ун-та, 2010. – 144 с.
Vasiltsov, V.S., Vinogradov, S.I. and Kharlamova, T.L. (2010), *Razvitie runka innovatsii v hoziaistvennoi sisteme Rossii* [The development of the market of innovations in the economic system of Russia], Izd-vo Politehnicheskogo un-ta, St.-Petersburg, Russia, 144 p.
7. Макаров М.О. Ринок інновацій в аграрному секторі / М.О. Макаров // Економіка АПК. – 2009. – № 7. – С. 86-90.
Makarov, M.O. (2009), “The market of innovations in the agrarian sector”, *Ekonomika APK*, no. 7, pp. 86-90.
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.ukrstat.gov.ua/>>.
State statistics service of Ukraine (2013), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
9. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: національна доповідь [Електронний ресурс] / О.В. Андреев, Ю.М. Бажал, З.С. Варналій, В.М. Геєць та ін. – К., 2010. – С. 152-153. – Режим доступу: <<http://federation.org.ua/oficiyno/pro-stan-ta-perspektivi-rozvitku-pidpriemnitstva-v-ukraini-natsionalna-dopovid-2010-rik.h-0>>.
Andreev, O.V., Bazhal, Yu.M., Varnalii, Z.S. and Heiets, V.M. (2010), “About a condition and prospects of development of entrepreneurship in Ukraine”, available at: <http://federation.org.ua/oficiyno/pro-stan-ta-perspektivi-rozvitku-pidpriemnitstva-v-ukraini-natsionalna-dopovid-2010-rik.h-0>.
10. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь / За заг. ред. В.М. Геєця та ін. – К.: НІЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
Heiets, V.M. (2010), *Novyi kurs: reform v Ukraini 2010-2015* [New course: reform in Ukraine. 2010-2015], NITS NBUV, Kiev, Ukraine, 232 p.

Цель. Целью статьи является комплексный анализ проблем формирования рынка инноваций в Украине для дальнейшего совершенствования практики инновационного развития отечественной экономики.

Методика. В работе использовались методы анализа и синтеза, элементы системного метода, сравнительного анализа, статистические методы для решения теоретических и практических аспектов развития рынка инноваций в Украине.

Результаты. Раскрыта сущность рынка инноваций как движения новой научно-технической продукции и определенных рыночных отношений. Установлены системообразующие элементы рынка инноваций; определены его функции внешнего выявления свойств и роли в рыночной системе отношений. Проанализированы качественные характеристики развитого рынка инноваций и, на основе принципа сравнения, выявлены характерные особенности рынка инноваций в Украине. Приведены рекомендации относительно государственного регулирования развития рынка инноваций как внутреннего фактора экономического роста. Установлены механизмы взаимодействия между инвесторами, субъектами инновационной деятельности и хозяйствующими субъектами, которые определяют спрос и способствуют формированию целостной системы элементов инфраструктуры рынка инноваций как единого комплексного, слаженного механизма развития национальной экономики.

Научная новизна. Усовершенствован комплексный подход к определению проблем формирования рынка инноваций в Украине, который, в отличие от существующих, направлен на повышение эффективности инновационного развития отечественной экономики.

Практическая значимость. Полученные результаты направлены на разработку конкретных методик совершенствования и анализа деятельности рынка инноваций как элемента социально-экономической системы страны. Выполненное исследование развивает научное направление экономической теории связанное с исследованием рынка инноваций, расширяет его методологический и методический аппарат. Результаты исследования вносят определенный вклад в разработку теории развития рынка инноваций, методов регулирования инновационной деятельности в рамках национальной экономики с целью обеспечения стабильного роста экономики Украины.

Ключевые слова. Рынок инноваций, инновационный продукт, объекты рынка инноваций, рыночная неопределенность.

Objective. The objective of the article is a complex analysis of the problems of innovation market formation in Ukraine for improvement of innovative development practice of the domestic economy.

Methods. The method of analysis and synthesis, systematic approach elements, a comparative analysis and statistical methods for solution of theoretical and practical aspects of the innovation market development in Ukraine were used in this paper.

Results. The essence of the innovation market as a movement of new R&D deliverables and certain market relations was revealed in this paper. The system-forming elements of the innovation market were established; its functions as a reflex of properties and its role in the market system relation were determined.

Qualitative characteristics of the developed innovation market were analyzed and on the basis of a comparison principle there were deduced its specific features in Ukraine. The recommendations were given as for state regulation of the innovation market development as an internal factor of economic growth. Determined the mechanisms of interaction between the investors, the subjects of innovative activity and economic entities that determine the demand and facilitate the formation of an integral system of elements of infrastructure of innovation market as a single comprehensive, coordinated the mechanism of the development of the national economy.

Scientific novelty. Improved integrated approach to the definition of the problems of formation of the market of innovations in Ukraine, which, unlike existing, aims at improving the efficiency of the innovation development of the domestic economy.

Practical value. The obtained results are directed to development of concrete improvement methods and the activity analysis of the innovation market as an element of socioeconomic system of the country. The study develops the scientific direction of economic theory connected with research of the market of innovations, expands its methodological and methodical device. The results of the research make a definite contribution to the development of a theory of innovation market development, methods of regulation of innovative activities within the national economy with the aim of ensuring a stable growth of economy of Ukraine.

Key words: *innovation market, an innovative product, objects of the innovation market, market uncertainty.*

Рекомендовано до публікації д-ром екон.
наук, проф. Аптекарем С.С. Дата надхо-
дження рукопису 27.08.2013 р.